

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2018. október végi helyzetéről*

2018. november

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

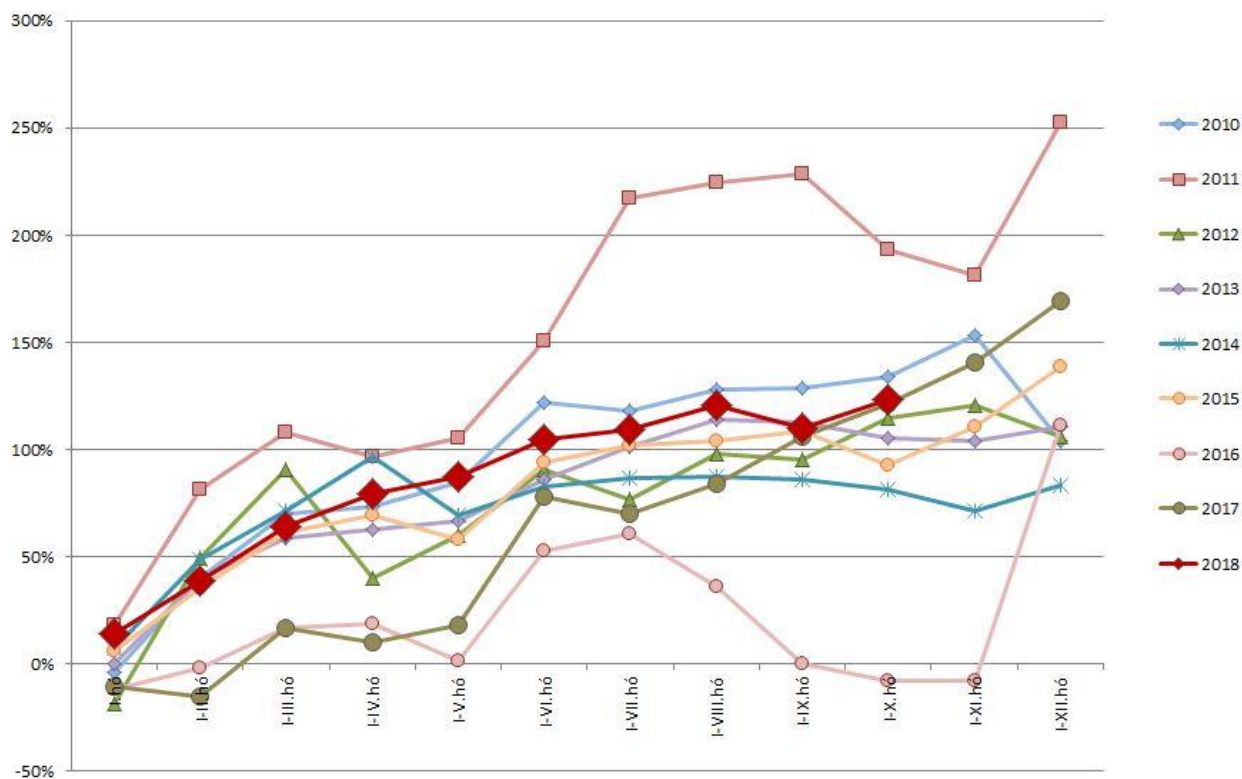
A gazdaságfehérítő intézkedéseknek és a magas ütemű gazdasági növekedésnek köszönhetően az idei évet folyamatosan növekvő adóbevételek jellemzik. A költségvetés így továbbra is biztosítani tudja a társadalmi célokat szolgáló intézkedések fedezetét, valamint a hazai és uniós forrásból megvalósuló fejlesztések finanszírozását. A tervezett 4% feletti gazdasági bővüléssel összhangban a hiánycél változatlanul a GDP 2,4%-a.

Az elmúlt évek alatt a magyar gazdaság egyértelműen stabillá, növekedése pedig kiegyensúlyozottá vált. A szezonálisan és naptárhatással igazított adatok alapján 2018 harmadik negyedévében kiemelkedő mértékben, éves összevetést tekintve 5%-kal bővült a hazai GDP. Magyarországon ma már közel 4,5 millió embernek van munkája, ami 770 ezerrel több dolgozót jelent 2010-hez képest. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta 3,8%-on áll. Mindez azt mutatja, hogy eredményes a béremelésre és adócsökkentésre épülő gazdaságpolitika. Ennek köszönhetően a magyar családok életszínvonala érdemben javulni tud, miközben a költségvetés bevételei is emelkednek.

A kormány gazdaságfehérítő intézkedései és a bővülő lakossági fogyasztás nyomán 2018 első tíz hónapjában az általános forgalmi adóból származó bevételek 440,2 milliárd forinttal, a jövedéki adóból származó bevételek 74 milliárd forinttal emelkedtek a tavalyi év azonos időszakához képest. A személyi jövedelemadó esetén amelletts keletkezett 209 milliárd forinttal több bevétel, hogy továbbra is magyar munkavállalók jövedelmét terheli az EU-ban a harmadik legalacsonyabb jövedelemadó. A biztosított munkavállalók által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékok pedig 224,4 milliárd forinttal haladták meg a 2017. évi október végéig befolyt összeget. Emelletts a bevételi oldalról kiemelhető, hogy októberben 131 milliárd forintot utalt át Brüsszel, 472 milliárd forintra emelve ezzel idén a költségvetésbe érkezett uniós bevételek összegét, ami az év hátralevő részében még jelentősen emelkedhet. A kiadási oldal esetén ki kell emelni, hogy a novemberi hosszú hétvégére való tekintettel már október utolsó napjaiban elindították a központi költségvetési szervek a bérkifizetéseket, az utalások értéke meghaladta a 100 milliárd forintot. Ezzel egy időben a családtámogatások is hamarabb megérkeztek, amely mintegy 30 milliárd forintos tételt jelentett. Októberben folytatódott az uniós kiadások megelőlegezése, valamint a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések (mint például kiemelt közúti projektek, közúthálózat felújítása, Modern Városok Program, Egészséges Budapest Program) finanszírozása.

Az államháztartás központi alrendszeré 2018 első tíz hónapját 1678 milliárd forint hiánnyal zárta. Ezen belül a központi költségvetés hiánya 1691,3 milliárd forint volt, az elkülönített állami pénzalapok 37,6 milliárd forintos többletet értek el, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig 24,3 milliárd forintos hiányt mutattak. Idén októberben a központi alrendszer 181,6 milliárd forintos hiánya közel megegyezett az előző év azonos hónapjának adatával.

**A központi alrendszer egyenlege
az előirányzat százalékában**

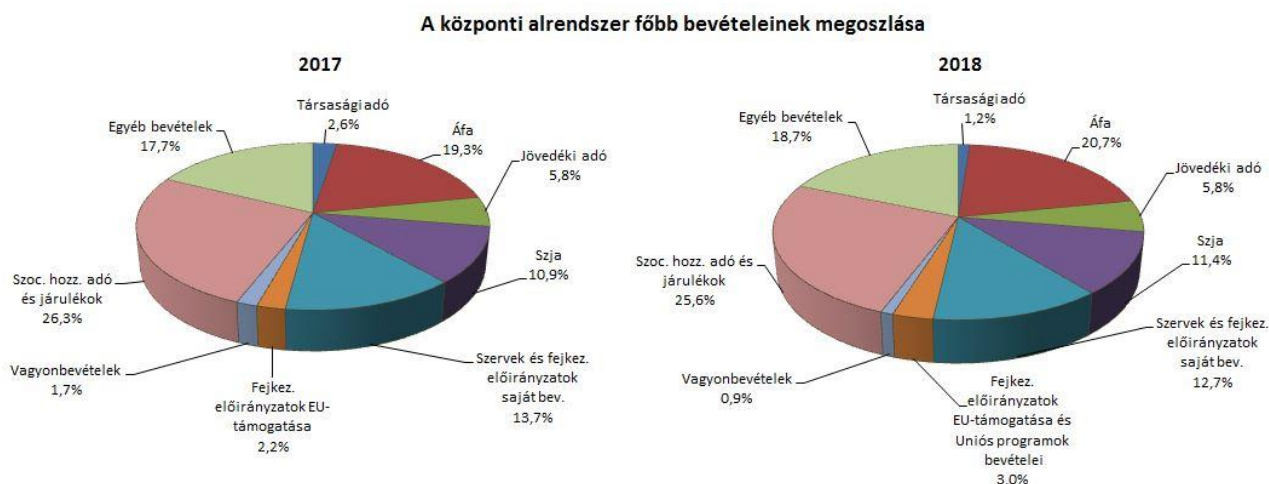
Az államháztartás központi alrendszerének 2018. október végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2017. évi tény milliárd forintban (1)	2017. I-X. hó tény milliárd forintban (2)	tény=100% Index (%) (2/1)	2018. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (1)	2018. I-X. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat=100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-1 763,0	-1 491,9	84,6	-1 311,4	-1 691,3	129,0
bevétel:	13 178,5	9 629,0	73,1	12 553,8	10 523,6	83,8
kiadás:	14 941,5	11 120,9	74,4	13 865,2	12 214,9	88,1
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	72,5	122,7	169,2	-49,3	37,6	
bevétel:	719,6	552,4	76,8	517,0	428,8	82,9
kiadás:	647,1	429,7	66,4	566,3	391,2	69,1
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-142,9	-49,0	34,3	0,0	-24,3	
bevétel:	5 325,2	4 356,5	81,8	5 680,6	4 719,9	83,1
kiadás:	5 468,1	4 405,5	80,6	5 680,6	4 744,2	83,5
Egyenleg összesen	-1 833,4	-1 418,2	77,4	-1 360,7	-1 678,0	123,3
bevétel:	19 223,3	14 537,9	75,6	18 751,4	15 672,3	83,6
kiadás:	21 056,7	15 956,1	75,8	20 112,1	17 350,3	86,3

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2018. október végi 15 672,3 milliárd forint összegű bevételei az előző év azonos időszakához képest 1134,4 milliárd forinttal, 7,8%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, a jövedéki adóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. Az uniós bevételek is magasabban alakultak az előző év azonos időszakához képest, döntően a szeptember és október hónapban érkezett bevétel eredményeképpen. Elmaradtak viszont az előző év azonos időszakához képest a társasági adóból származó bevételek, az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések, valamint az uniós támogatások utólagos megtérítése.

A bevételek közül a **társasági adó** mérleg soron az év első tíz hónapjában 183,7 milliárd forint realizálódott, ami az előző év azonos időszakától 188,6 milliárd forinttal (50,7%-kal) maradt el. A bázisévhez viszonyítva az elmaradást egyrészt a 2017. évi adóelőleg-kiegészítést érintő rendelkezések 2018 januárjára történő jelentős áthúzódása magyarázza, másrészt lényegesen csökkent a növekedési adóhitel-befizetések összege.

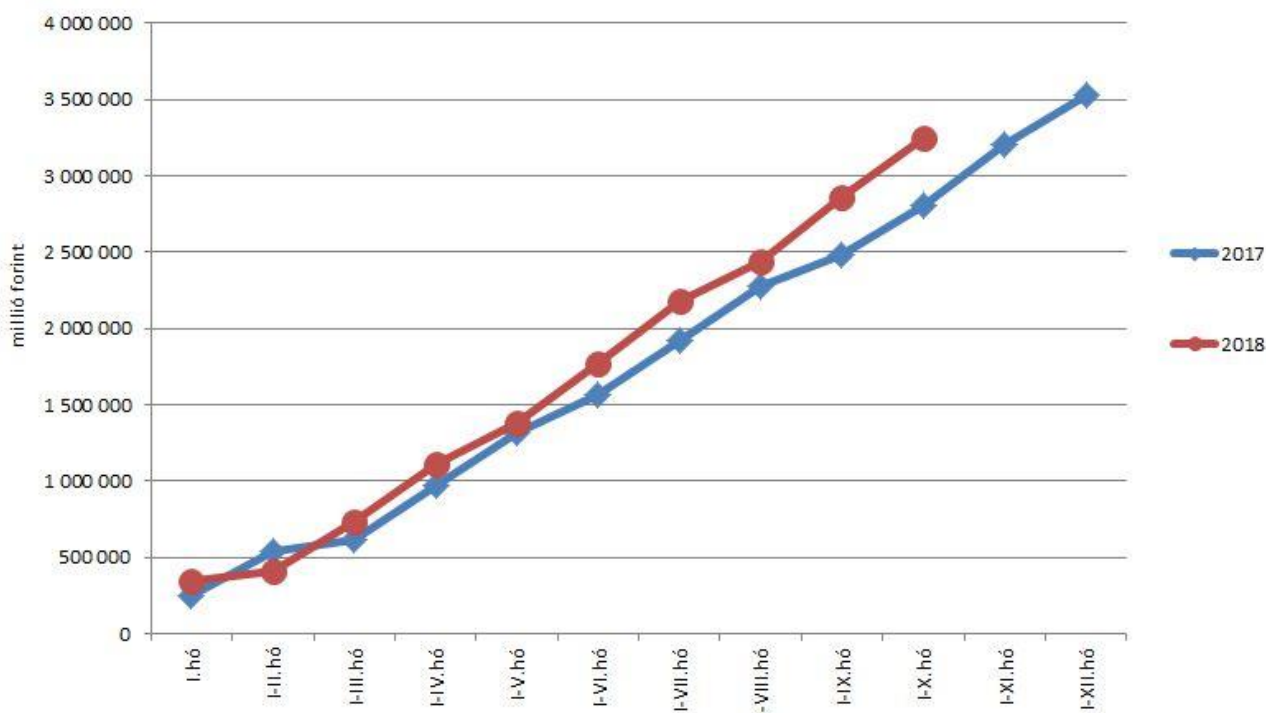
Az **egyéb központosított bevételekből** október végéig összesen 436,8 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 94,1%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 150,5 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	78 149,9	89 110,7	10 960,8	114,0
Környezetvédelmi termékdíjak	62 871,3	62 728,9	-142,4	99,8
Vízkezelési járulék	9 936,0	10 694,0	758,0	107,6
Hulladéklerakási járulék	10 401,8	12 922,7	2 520,9	124,2
Elektronikus útdíj	142 044,4	150 512,5	8 468,1	106,0
Korkedvezmény-biztosítási járulék	8,8	5,9	-2,9	67,0
Időalapú útdíj	54 773,1	58 080,8	3 307,7	106,0
Bírságok	25 369,4	44 382,1	19 012,7	174,9
Egyéb tételek összesen	8 729,6	8 329,9	-399,7	95,4
Összesen	392 284,3	436 767,5	44 483,2	111,3

Október végéig az **általános forgalmi adóból** 3241,2 milliárd forint bevétel keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 440,2 milliárd forinttal magasabb.

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	5 043,2	5 671,7	628,5	112,5
Kiutalás	2 242,2	2 430,5	188,3	108,4
Egyenleg	2 801,0	3 241,2	440,2	115,7

Az idei év első tíz hónapjában mind a befizetések, mind a kiutalások felülteljesültek az előző év azonos időszakához képest. A befizetések azonban kiemelkedően, 628,5 milliárd forinttal haladták meg a 2017. évi október végi összeget. A bevétel alakulását befolyásolta, hogy egyaránt növekedett a belföldi, az import és a dohánytermékek utáni áfabevétel. A belföldi befizetések emelkedése elsősorban a kereskedelemhez és a feldolgozóiparhoz köthető. A dohánytermékek utáni bevételek előző évhez viszonyított növekedését elsősorban a magasabb cigarettaforgalom, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisévi bevétel határozta meg. Az import utáni befizetések növekedésének hátterében a forgalom bővülése áll. Az áfakiutalást jogszabályváltozás is érintette, 2018 januárjától a „jó adózók” kiutalási határideje 45 napról 30 napra csökkent. Összességében elmondható, hogy a 2018. évi áfabevétel ciklikusan alakul majd a megbízható és a kockázatos adózókkal összefüggő minősítéshez köthető kiutalási határidők miatt.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első tíz hónapjában 911,7 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 74,0 milliárd forinttal magasabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedéki adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	528,0	545,4	17,4	103,3
Dohánygyártmány jövedéki adó	234,0	286,2	52,2	122,3
Egyéb termék jövedéki adó	75,2	79,7	4,5	106,0
Import jövedéki adó és energiaadó	0,5	0,4	-0,1	80,0
Jövedéki adók összesen	837,7	911,7	74,0	108,8

A dohánytermékek utáni bevételek emelkedésének hátterében elsősorban a nagyobb cigarettaforgalom, a 2018. szeptemberi adómérték-emelés, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisévi bevétel áll. Az üzemanyagok utáni bevétel növekedését elsősorban a magasabb üzemanyag-forgalom indokolja, melyet részben kompenzáltak a bázisév I. negyedévében érvényes magasabb adómértékek. Az egyéb termékek között a szeszesitalok esetében a bevételek növekedésének hátterében a forgalom növekedése áll, melyet részben kompenzált a bázisév eleji magas bevétel, mely a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változásokhoz köthető készletezési hatás eredménye.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel október végéig 191,9 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 12,7 milliárd forinttal magasabb. A növekedés háttérében a pénzforgalmi szolgáltatók és a Kincstár egyaránt magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első tíz hónapjában 1789,9 milliárd forint volt, amely 209,0 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások alakulását a következő táblázat részletezi:

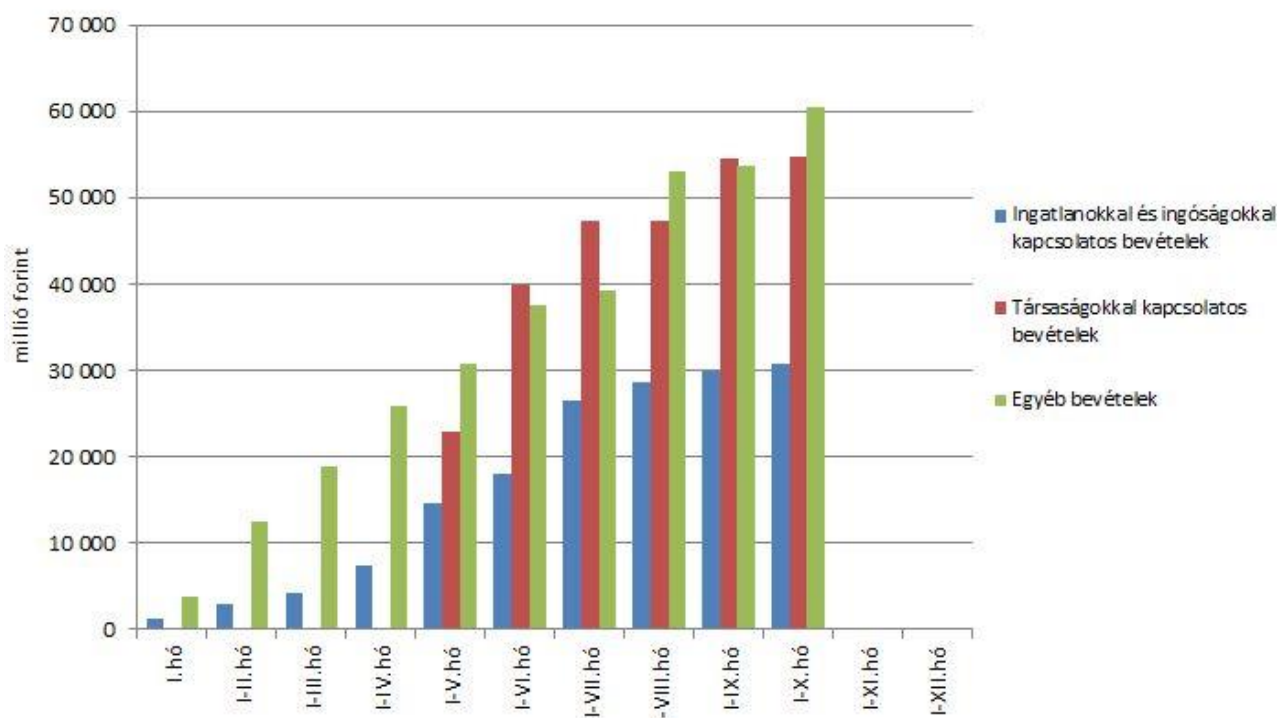
Személyi jövedelemadó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 681,8	1 901,3	219,5	113,1
Kiutalás	100,9	111,4	10,5	110,4
Egyenleg	1 580,9	1 789,9	209,0	113,2

A **„Központi Maradványalapba történő befizetések”** mérlegsorra a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok az év első tíz hónapjában összesen 199,4 milliárd forint maradványt fizettek be.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** tízhavi halmozott összege 146,0 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2018. évben

A 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az uniós bevételek az idei évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron kerül sor. Erre a mérlegsorra október végéig 472,0 milliárd forint bevétel érkezett. A keletkezett bevételek túlnyomó része a Széchenyi 2020 Operatív Programokhoz, valamint a Vidékfejlesztési Programhoz kapcsolódik.

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” soron 2018 október végéig minimális összegű (0,1 milliárd forint) bevétel keletkezett. Az idei évre tervezett bevétel a 2007-2013-as időszaki programok zárása keretében várhatóan az év utolsó hónapjában fog beérkezni.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó I-X. havi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-X. hó	Az alap I-X. havi bevételén belüli aránya (%)	2018. I-X. hó	Az alap I-X. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	2 442,2	93,6	2 697,7	97,1	255,5	110,5
Egészségbiztosítási Alap	1 070,7	61,3	1 144,2	58,9	73,5	106,9
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	305,9	70,9	163,2	55,8	-142,7	53,4
Összesen	3 818,8		4 005,1		186,3	104,9

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-X. havi bevételeinek döntő része, 97,1%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya, a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése az előző évhez képest 71,61%-ról, 79,5%-ra emelkedett. 2018-ban megváltozott az adó mértéke is, amely a 2017. évi 22,0%-ról 19,5%-ra csökkent. Az I-X. havi bevételek 255,5 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakában befolyt szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételeket. A bevételnövekedést a megosztási arálynak a Nyugdíjbiztosítási Alap javára végrehajtott emelése, és az előző év azonos időszakához képest bekövetkezett bruttókereset-növekedés együttes hatása eredményezte. A biztosítottak által fizetett nyugdíjjárulék – amelyet nem érint a megosztási arány módosítása – az I-X. hónapban 124,9 milliárd forinttal magasabb összegben, 12,9%-kal nagyobb mértékben teljesült a tavalyi azonos időszakhoz képest. A jelentős mértékű bevételnövekedést a bérkiáramlást ösztönző kormányzati intézkedések, programok (minimálbér-emelés, szakmai bérminimum emelése, életpályaprogramok, az egészségügyben dolgozók előrehozott béremelése stb.) eredményezték.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó 2018. évi első tízhavi bevétel az alap összes bevételének 58,9%-át tette ki, és 73,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakában ilyen joggal befolyt

bevételeket. Az Egészségbiztosítási Alap változatlan megosztási aránnyal részesül a szociális hozzájárulási adóból. A bevételek alakulásánál figyelembe kell venni, hogy a szociális hozzájárulási adó mértéke 2,5 százalékponttal csökkent 2018. januártól, továbbá az előző év azonos időszakához képest bruttókereset-növekedés következett be.

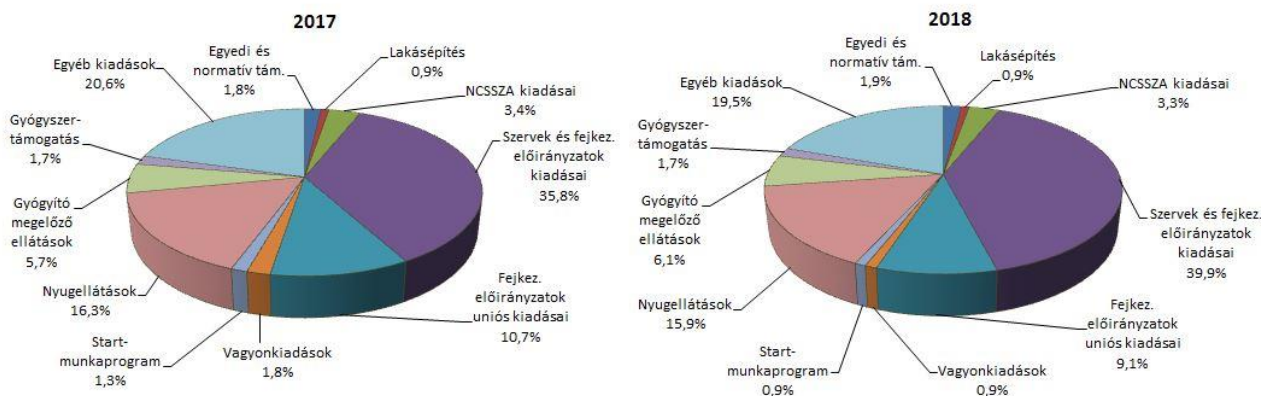
Tavaly az év első tíz hónapjában a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak** (NFA) a szociális hozzájárulási adóból 160,8 milliárd forint bevétele származott. Az NFA 2018-tól már nem részesül e bevételből. Idén október végéig az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFA-t megillető hányada 163,2 milliárd forintot tett ki, mely 18,1 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának az összegét.

Az Egészségbiztosítási Alap 2018. első tízhavi összes bevételének 7,5%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel volt. 2018. I-X. hónapjában az alapnak ebből 146,3 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a 2017. január-október havi bevételtől 2,1 milliárd forinttal maradt el. E bevétel alakulásában szerepet játszik a 22,0%-os mértékű egészségügyi hozzájárulás ez évi 2,5 százalékpontos csökkentése.

2. A FŐBB KIADÁSOK

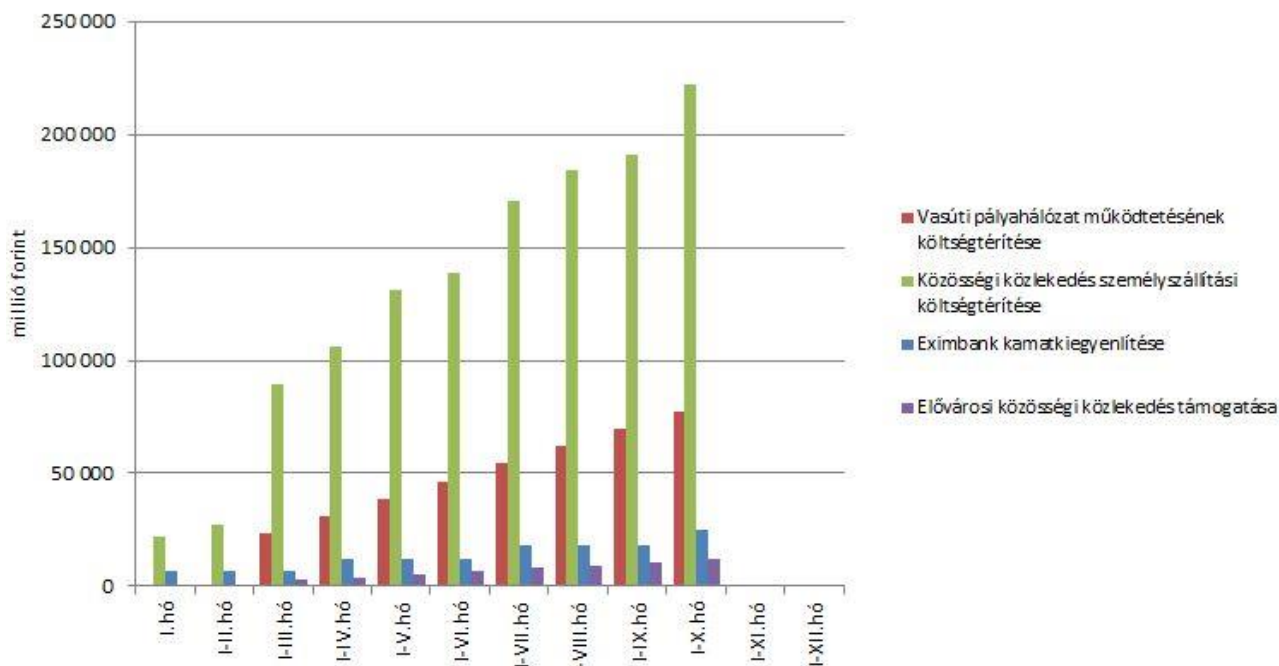
A központi alrendszer 2018. október végi 17 350,3 milliárd forint összegű kiadásai 1394,2 milliárd forinttal, 8,7%-kal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. Ezen belül jelentősen emelkedtek az előző év első tíz hónapjához képest a költségvetési szervek kiadásai, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásai, valamint a nyugellátásokra és a gyógyító-megelőző ellátásra fordított összegek is.

A központi alrendszer főbb kiadásainak megoszlása

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első tíz hónapjában 336,0 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 18,6%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. A különbség döntően a közösségi közlekedés személyszállítási, valamint a vasúti pályahálózat-működtetési költségterítés időszakosan magasabb összegű kifizetéseire vezethető vissza. A kiadások meghatározó tételeit jelentő közösségi közlekedés személyszállítási és vasúti pályahálózat-működtetési költségterítés, valamint az elővárosi közösségi közlekedés támogatása kapcsán közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizet az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2018. évben

A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások az év első tíz hónapjában 149,6 milliárd forintot tettek ki, amely 9,9 milliárd forinttal magasabb a korábbi év azonos időszakának teljesülésénél. Az eltérést elsősorban a Családi Otthonteremtési Kedvezményt, az adó-visszatérítési támogatást és a jelzáloglevelek kamattámogatását igénybe vevők létszámának változása, valamint az elszámolási szabályok miatti kifizetések gyakorisága magyarázza. Ezenfelül a kifizetéseket az árfolyam- és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta.

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A főbb támogatásokat az alábbi táblázat részletezi:

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	344,8	367,1	22,3	106,5
<i>Ebből:</i>				
<i> családi pótlék</i>	267,3	283,1	15,8	105,9
<i> gyermekgondozást segítő ellátás</i>	52,3	57,2	4,9	109,4
<i> gyermeknevelési támogatás</i>	9,6	10,4	0,8	108,3
<i> életkezdési támogatás</i>	5,4	6,1	0,7	113,0
Korhatár alatti ellátások	78,3	77,1	-1,2	98,5
<i>Ebből:</i>				
<i> korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjáradék</i>	15,5	15,2	-0,3	98,1
<i> szolgálati járandóság</i>	62,8	61,9	-0,9	98,6
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	105,2	105,4	0,2	100,2
<i>Ebből:</i>				
<i> járási szociális feladatok ellátása</i>	52,7	50,0	-2,7	94,9
<i> fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	28,7	31,7	3,0	110,5
<i> politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	12,3	12,9	0,6	104,9
Különféle jogcímen adott térítések	19,8	20,0	0,2	101,0
<i>Ebből:</i>				
<i> közgyógyellátás</i>	13,9	14,0	0,1	100,7
Összesen	548,1	569,6	21,5	103,9

A **családi támogatásokra** idén az év első tíz hónapjában összesen 367,1 milliárd forintot fordítottak, amely a 2017. évi október végi kiadásokat 6,5%-kal haladta meg. Ebben döntően az játszott szerepet, hogy a családi pótlék, az anyasági támogatás, a gyermekgondozást segítő ellátás, valamint a gyermeknevelési támogatás esetében a novemberi Mindenszentek ünnepére és a hosszú hétvégére tekintettel – az októberben esedékes ellátások mellett – a novemberben esedékes ellátások is már októberben kifizetésre kerültek az érintett családok részére. Ez október hónapban összesen 30,3 milliárd forint többletkiadást jelentett. Az életkezdési támogatásra kifizetett összeg (6,1 milliárd forint) az idei év első tíz hónapjában 0,7 milliárd forinttal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Ennek háttérében az áll, hogy a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvénynek megfelelően mindig a tárgyévet megelőző évi fogyasztói árindex mértékével megegyező mértékű kamat kerül jóváírásra az életkezdési letéti számlákon nyilvántartott követelések után.

A **korhatár alatti ellátásokra** 2018. október végéig több mint 1 milliárd forinttal alacsonyabb összeget fordítottak, mint az előző év azonos időszakában. Az ellátásokra kifizetett összeg csökken, mivel az ellátottak betöltik a nyugdíjkorhatárt, és öregségi nyugdíjra válnak jogosulttá. Az adatok tartalmazzák ezen ellátások januárban végrehajtott emelésének (a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint végrehajtott 3,0%-os emelés, továbbá a 2017. novemberi 0,8%-os kiegészítő emelés beépítése) a hatását is.

Idén az év első tíz hónapjában a **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra** kifizetett összeg 0,2 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi kiadásokat. E támogatások közül a fogyatékosági támogatás és a megváltozott munkaképességűek kereset-kiegészítése esetében a novemberi Mindenszentek ünnepére és hosszú hétvégére tekintettel – az októberben esedékes ellátások mellett – a novemberben esedékes ellátások is már októberben kifizetésre kerültek az érintett családok részére. Ez október hónapban összesen 2,8 milliárd forint többletkiadást jelentett. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre fordított összeg (12,9 milliárd forint) pedig 0,6 milliárd forinttal magasabb volt az előző évi kifizetésnél. Ezeket az ellátásokat a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint kell emelni, így az adatok tartalmazzák az ellátások januárban végrehajtott emelésének hatását, továbbá a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó, politikai rehabilitációs célú nyugdíj-kiegészítésekkel kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról szóló 28/2017. (II. 13.) Korm. rendeletben előírt 40,0%-os emelés hatását is. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokon belül a legnagyobb összeget (50,0 milliárd forint) a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely viszont 2,7 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos időszaka kifizetésénél. Ebből az előirányzatból kerül folyósításra a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az abban részesülők létszáma – köszönhetően a kedvező munkaerőpiaci folyamatoknak – csökkenést mutat. Egyéb kisebb ellátásoknál (például mezőgazdasági járadék, házastársi pótlék) is kismértékű csökkenés látható, figyelemmel arra, hogy ezek kifutó jellegű ellátások.

A **különbéle jogcímen adott térítések** 2018. október végéig 20,0 milliárd forintot tettek ki, míg az előző évi azonos időszaki teljesítés 19,8 milliárd forint volt. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 14,0 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2018. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 705,4 milliárd forint állami támogatást biztosít, ami a 2017. évi 641,1 milliárd forintos eredeti törvényi előirányzatnál 64,3 milliárd forinttal magasabb. E többlet szolgál fedezetül egyrészt a minimálbért és garantált bérminimumot érintő intézkedésekre és szociális hozzájárulási adócsökkentésre 19,0 milliárd forint értékben, másrészt egyéb bérintézkedésekre (pl. polgármesterek béremelésére, óvodai segítők 7+3%-os béremelésére, óvodapedagógusok minősítésének többletköltségére, szociális béremelésekre, kulturális illetménypótlékra) 25,1 milliárd forint értékben, ezenfelül egyéb feladatokra (kiemelt fejlesztési többletekre, bölcsődei feladatfinanszírozás kialakításának többlettámogatására, egyéb kisösszegű pluszforrásokra) 20,2 milliárd forint értékben.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

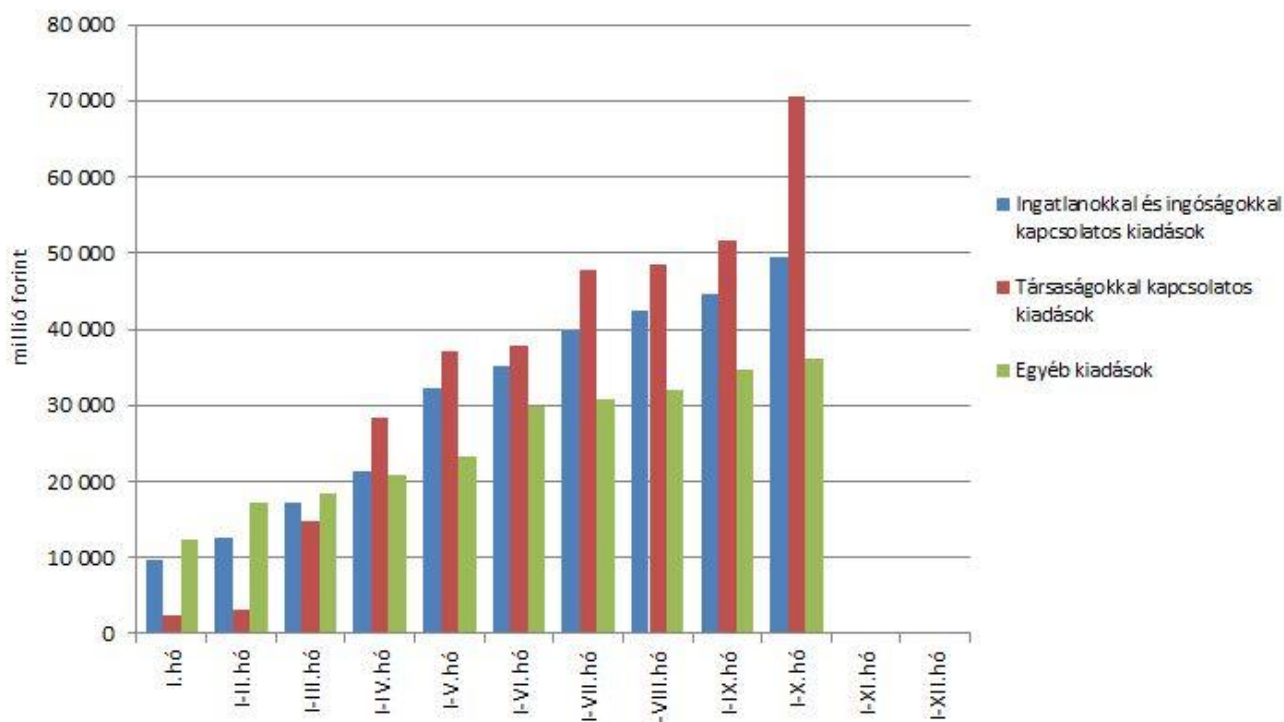
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	467,5	499,1	31,6	106,8
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	127,3	129,6	2,3	101,8
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	146,0	150,8	4,8	103,3
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekékeztetési feladatainak támogatása</i>	167,5	186,5	19,0	111,3
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	26,7	32,2	5,5	120,6
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	48,0	47,5	-0,5	99,0
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	4,0	2,6	-1,4	65,0
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	58,2	70,0	11,8	120,3
Összesen	577,7	619,2	41,5	107,2

A „**Hozzájárulás az EU költségvetéséhez**” mérleg soron a 2018 október végéig teljesített kiadás 262,3 milliárd forint, ami a törvényi előirányzat 84,6%-a, és a tervezetnek megfelelően alakult. A hozzájárulás 47,4 milliárd forinttal haladta meg a 2017. év azonos időszakában teljesített összeget.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** tízhavi halmozott összege 156,2 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2018. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely október végéig 149,1 milliárd forintban alakult. Ezen kiadás az előző év azonos időszakában teljesített összegtől 51,4 milliárd forinttal maradt el.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 2760,8 milliárd forint. Az I-X. havi kifizetések tartalmazzák az év elején végrehajtott emeléseket, azaz a nyugdíjakra beépült 2017. évi novemberi 0,8%-os kiegészítő, illetve az arra számított januári 3,0%-os nyugdíjemelések összegét. Az előző év azonos időszakához képest így a költségvetés nyugdíjakra 160,6 milliárd forinttal, azaz 6,2%-kal költött többet. Ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 146,3 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 7,4 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre, mint az előző év azonos időszakában.

Az **Egészségbiztosítási Alap** 2018. első tízhavi összes kiadásának 27,1%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-X. hó	2018. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	506,7	535,7	29,0	105,7
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantság, rehabilitációs ellátások</i>	245,9	236,2	-9,7	96,1
<i>Gyermekgondozási díj</i>	126,0	146,4	20,4	116,2
<i>Táppénz</i>	81,4	94,9	13,5	116,6

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 1054,3 milliárd forint volt az év első tíz hónapjában, ez 144,0 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak kiadása. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedésben szerepet játszanak az egészségügyi ágazatban végrehajtott béremelések (a szakdolgozókat és orvosokat érintő 2017. novemberi béremelés, továbbá a szakdolgozók tekintetében a 2018. novemberi béremelés januárra történő előrehozása), valamint a háziorvosi és fogászati ellátás finanszírozásának növekedése. (Ez utóbbiak szerint a háziorvosi szolgálatok rezsitámogatásának havi összege 2017. II. félévében, majd ezt követően 2018 márciusában további 130-130 ezer forinttal emelkedett, a fogászati alapellátásnál bevezetésre került a havi 130 ezer forint rezsitámogatás.)

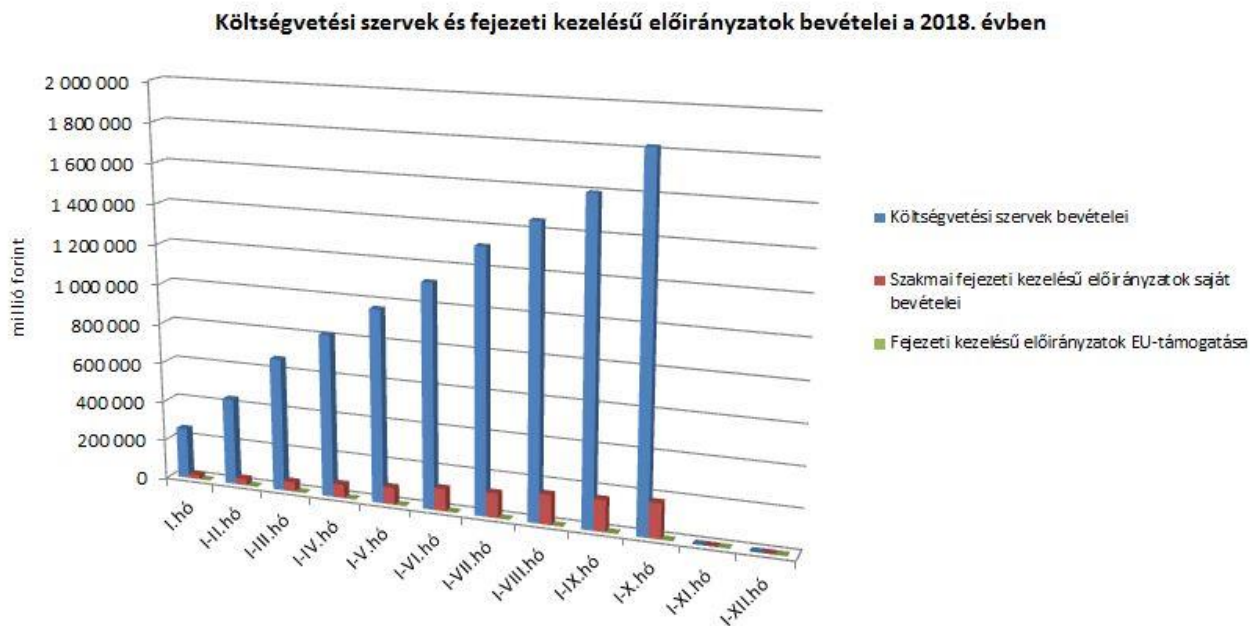
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2018 első tíz hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1820,3 milliárd forintot tettek ki, amelyek 4,3%-kal voltak magasabbak a 2017. évi október végi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 770,0 milliárd forint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás, 247,5 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, valamint 89,6 milliárd forint jóváírás az Országos Rendőr-főkapitányság részére a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, illetve a „Belső Biztonsági Alap” törvényi sorokról. A két év első tízhavi bevételei közötti eltérést okozó számos tényező közül kiemelhető a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek** összege 2018 első tíz hónapjában 176,7 milliárd forint volt, mely 64,0 milliárd forinttal alacsonyabb az előző évi október végi bevételekhez képest. „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysorra a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódóan idén 15,5 milliárd forint bevétel érkezett, az ilyen jellegű bevétel a tavalyi év azonos időszakában ennél jóval magasabb volt. Ezenfelül 57,6 milliárd forintot tett ki az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára visszautalt összeg.

A „**Fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása**” mérlegsorra 2018. október végéig csak minimális összegű (0,5 milliárd forint) bevétel érkezett, mivel a 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az **uniós bevételek** az idei évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron kerül sor.

A 2018. évi október végi, együttesen több mint 1997 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

2018 első tíz hónapjában a **költségvetési szervek kiadásai** 4722,4 milliárd forintot tettek ki, ez 17,5%-kal magasabb a 2017. évi október végi kiadásoknál. Az intézmények teljesítéséből 2701,7 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, valamint a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, mely 307,3 milliárd forinttal magasabb, mint az előző év első tízhavi e célú kiadása. A novemberi hosszú hétvégére való tekintettel a kifizetések tartalmazzák a novemberről előrehozott bérkifizetéseket is. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 81,6 milliárd forint az Országos Rendőr-főkapitányságnál (pl. építési munkálatokra, objektumok kivitelezésére), 41,0 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázisnál, 38,2 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala központi költségvetéséből szolgáltatások kifizetésére, többek között üzemeltetésre, karbantartásra, 27,7 milliárd forint a Magyar Államkincstárnál az étkezési Erzsébet-utalvány nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban részesülők részére történő biztosítása érdekében, 27,2 milliárd forint a NAV-nál, döntően informatikai eszközök beszerzésére, 18,4 milliárd forint a Klebelsberg Központnál, mintegy 45 ezer notebook beszerzése érdekében. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

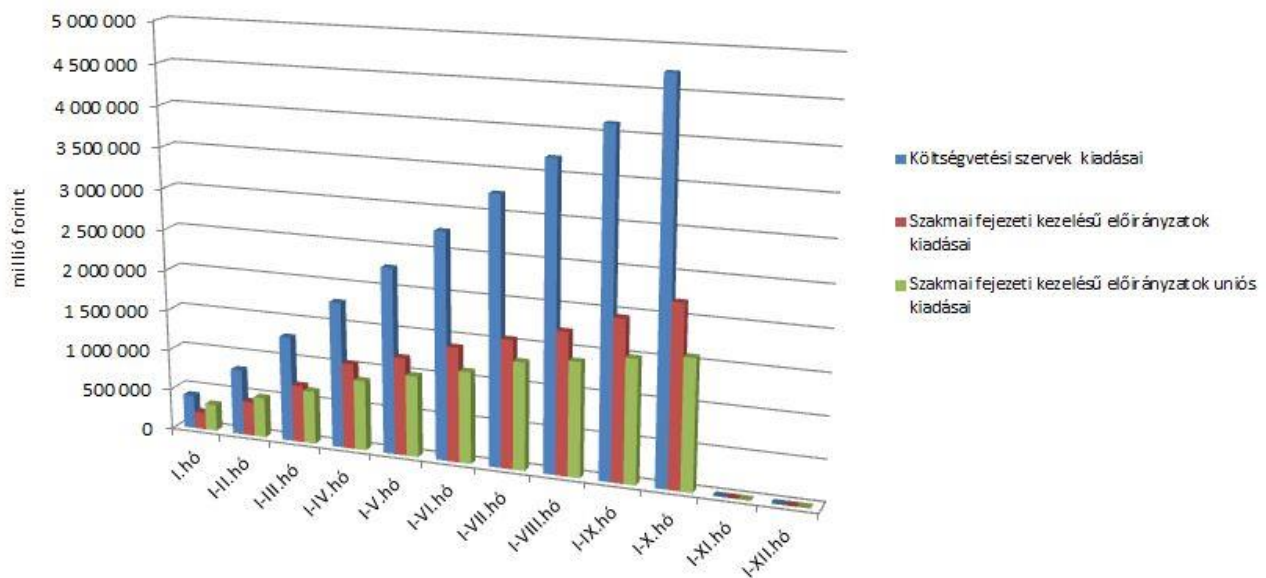
A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2018 első tíz hónapjában 2196,5 milliárd forintot tettek ki, melyek 29,3%-kal teljesültek magasabban, mint az előző év azonos időszakának kiadásai. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 309,8 milliárd forint kifizetés történt normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsstanoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 146,2 milliárd forint kifizetése kiemelt közúti projektekre, 115,0 milliárd forintot tett ki a „Modern Városok Program” keretében megvalósuló fejlesztések kifizetése, 96,9 milliárd forint folyósítása az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 96,3 milliárd forint utalása a közúthálózat felújítására, 87,5 milliárd forint kifizetése a „Tömeges bevándorlás

kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, elsősorban az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére, 72,3 milliárd forint kifizetése közúthálózat fenntartásra és működtetésre, 65,0 milliárd forint utalás a „Nemzeti agrártámogatások” törvénysorról, 57,8 milliárd forint utalás a „Beruházás ösztönzési célú elıirányzat” törvényi sorról, valamint 45,5 milliárd forint „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” sorról kifizetett összeg. A két év elsı tız hónapjának kiadásai közötti eltérést többek között a „Kiemelt közúti projektek”, a Modern Városok Program fejlesztéseire, valamint a „Közúthálózat felújítása” törvényi sorokról kifizetett összegek magyarázzák. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történı befizetéseket is.

Az **uniós programok** elıirányzatain 2018. október végéig összesen 1581,5 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves elıirányzat 65,4%-os teljesítését jelenti. Az év során felmerült kiadások legnagyobb részét a 2014-2020-as programozási idıszak kohéziós operatív programjai adják, október végéig összesen 1319,6 milliárd forintot. A mostanáig legjobban teljesítı operatív programok: az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (304,6 milliárd forint), az Emberi Erıforrás Fejlesztési Operatív Program (286,7 milliárd forint), valamint a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (260,6 milliárd forint).

A **2018. évi október végi, együttesen több mint 8500 milliárd forint összegú kiadások** megoszlását a következı grafikon szemlélteti:

Költségvetési szervek és fejezeti kezelésú elıirányzatok kiadásai a 2018. évben

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 730,1 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 69,7 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-X. hó	
	2017	2018
1. Bevétel	90,9	103,7
1.1. Forint	92,1	104,2
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	<i>91,9</i>	<i>104,1</i>
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
1.2. Deviza	-1,2	-0,5
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	<i>-1,2</i>	<i>-0,5</i>
2. Kiadás	890,7	833,8
2.1 Forint	652,6	650,3
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	<i>23,5</i>	<i>20,2</i>
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	<i>559,7</i>	<i>564,6</i>
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>69,4</i>	<i>65,5</i>
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
2.2. Deviza	238,1	183,5
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	<i>16,9</i>	<i>15,4</i>
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	<i>221,2</i>	<i>168,1</i>
3. Kamategyenleg	799,8	730,1

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága 2018. október végéig 2141,4 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – jelentős részben a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 2124,6 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 265,6 milliárd forinttal növelte.
- **A harmadik – szintén növelő hatású – tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása miatt bekövetkezett mark-to-market betétállományok növekedése 34,5 milliárd forint összegben.
- **A negyedik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatorlesztés 283,4 milliárd forint értékben.

Az előzetes adatok szerint október végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2018-ban, milliárd forint

	2017. december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2018. október 31.		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-X. hónap								
1. Forint	20 689,4	77,35	10 825,7	8 701,1	0,0	2 124,6	22 814,0	78,98	1,62
1.1. Hitel	1 041,1	3,89	94,0	17,0	0,0	76,9	1 118,0	3,87	-0,02
1.1.1. Külföldi	1 041,1	3,89	94,0	17,0	0,0	76,9	1 118,0	3,87	-0,02
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	19 648,3	73,46	10 731,7	8 684,0	0,0	2 047,7	21 696,0	75,10	1,64
1.2.1. Piaci értékesítésű	19 609,2	73,32	10 731,7	8 684,0	0,0	2 047,7	21 656,8	74,97	1,65
1.2.1.1. Kötvény	11 767,1	44,00	2 693,1	1 628,2	0,0	1 064,9	12 832,1	44,42	0,43
1.2.1.2. Diszkont kincstárjegy	1 039,2	3,89	3 454,0	3 086,0	0,0	368,0	1 407,2	4,87	0,99
1.2.1.3. Lakossági állampapír	6 802,9	25,43	4 584,5	3 969,8	0,0	614,7	7 417,6	25,68	0,24
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,14	-0,01
2. Deviza	5 782,5	21,62	646,4	929,8	265,6	-17,8	5 764,8	19,96	-1,66
2.1. Hitel	929,1	3,47	220,3	381,8	43,5	-117,9	811,1	2,81	-0,67
2.1.1. Külföldi	929,1	3,47	220,3	381,8	43,5	-117,9	811,1	2,81	-0,67
2.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
2.2. Állampapír	4 853,5	18,15	426,1	548,0	222,1	100,2	4 953,6	17,15	-1,00
2.2.1. Külföldi	4 145,9	15,50	394,7	493,9	189,1	90,0	4 235,9	14,66	-0,84
2.2.2. Belföldi	707,6	2,65	31,4	54,1	33,0	10,2	717,8	2,48	-0,16
Összesen	26 472,0	98,97	11 472,1	9 630,9	265,6	2 106,8	28 578,8	98,93	-0,04
Egyéb kötelezettség	274,2	1,03	852,3	826,5	8,8	34,5	308,8	1,07	0,04
MINDÖSSZESEN	26 746,2	100,00	12 324,4	10 457,4	274,4	2 141,4	28 887,6	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága október végéig 17,8 milliárd forinttal 5764,8 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2017. év végi 21,6%-os szintről 20,0%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága október végéig 2124,6 milliárd forinttal nőtt, és 22 814,0 milliárd forintot tett ki, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 79,0%-át. 2017 decemberében ez az arány 77,4% volt.

2018. október végén a lakossági állampapírok állománya 7417,6 milliárd forintot tett ki, ami 614,7 milliárd forint növekedést jelent 2017. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2018. október végén 531,7 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 2989,2 milliárd forint volt. A kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír állománya 177,0 milliárd forint összegű növekedése következtében október hó végéig 553,8 milliárd forintra emelkedett. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3336,2 milliárd forint volt október végén, amely a forgalmazás során bankokhoz került lakossági állampapírok visszavásárlása és a befektetői kör szűkítése következtében 125,4 milliárd forinttal alacsonyabb a 2017. év végi állománynál.

A külföldi befektetők állampapír állománya októberben 224,7 milliárd forinttal növekedett az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 95,4%-a, 3789,7 milliárd forint államkötvény és 4,6%-a, 184,1 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje október végén 5,0 év volt, amely kismértékű csökkenést jelent az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 34,5 milliárd forinttal növekedett az euró ez évi leértékelődése következtében, és október végén az állomány 308,8 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 1,1%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A *diszkontkincstárjegyek* októberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,1-ről 2,7-re emelkedett. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,2-ről 2,8-re emelkedett.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó októberi aukcióján a hozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest 12 bázisponttal csökkent és -0,07%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó októberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,29% lett, amely 29 bázisponttal alacsonyabb a szeptemberi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 1,69%-ot tett ki, amely 7 bázisponttal elmaradt az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozamtól. Az *5 éves kötvény* utolsó októberi aukcióján az átlaghozam 3,12%-ot ért el, amely 16 bázisponttal magasabb az utolsó

szeptemberi aukcióhoz képest. A *10 éves kötvényaukción* 3,74%-os átlaghozama 16 bázisponttal nagyobb, mint az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozam.